

حزب دموکراتیک خلق افغانستان

طرح:

اساسنامه (جدید) حزب دموکراتیک خلق افغانستان

طرح:

اساسنامه (جدید) حزب دموکراتیک خلق افغانستان

پیشگفتار:

رفقای عزیز!

دقیق چهل و پنج سال از حیات سیاسی ح. د. خ. ا، این گردان انقلابی و پیشتاز مبارزات عدالتخواهانه مردم افغانستان و مدافع صدیق منافع زحمتکشان کشورمان، میگذرد. سالهایی که گذشت، دورانی پر از فراز و فرود، توأم با پیروزی ها و شکستها؛ سالهای آزمون های بزرگ و دشوار برای همه اعضای حزب و نیروهای ترقیخواه کشور ما بود که در روند مبارزات آزادیخواهانه این حزب و مردم آزاده میهن مان، حد فاصل و سرحد جدایی بین " سره و ناسره"، میان " رعایت اصولیت " و " فرصت طلبی و ابن الوقتی"، مشخص گردید و راه فرزندان سرسپرده وطن را که درسنگر دفاع از آزادی، استقلال، دموکراسی، عدالت، برادری، برابری، همبستگی ملی و بین المللی، ترقی و پیشرفت اجتماعی، مردم سالاری... قرار داشتند؛ از راه سازشکاران، تسلیم طلبان، معامله گران، تجارت پیشه گان سیاسی، منفعت پرستان، حرافان، فضل فروشان، تمامیت خواهان...

سوا ساخت.

نگاهی به گذشته:

تاریخ گواه است که در جریان سالهای پس از پایان جنگ جهانی دوم، کره خاکی مان را موج عظیمی از تحولات سیاسی فرا گرفت؛ پیشرفتهای علمی و تکنیکی و استفاده از تکنولوژی معاصر، سیمای زندگی بشریت را بطرز شتابنده تغییر داد؛ با فروپاشی سیستم مستعمراتی، سرزمین های مستعمره، یکی پی دیگری به استقلال سیاسی خویش نایل آمدند و در مسیر استقلال اقتصادی گام گذاشتند؛ جنبشهای رهایی بخش ملی، با خصوصیت مضمون و محتوای مترقی، در قاره های آسیا- افریقا و امریکای لاتین جان گرفته وارد مبارزات سرنوشت ساز سیاسی شدند؛ همبستگی بین المللی مردمان جهان در امر دفاع از داعیه صلح، ثبات و امنیت جهانی و تشنج زدایی، تحکیم بیشتر یافت؛ جنبش بین المللی طبقه کارگر و سایر زحمتکشان جهان، روزتاروز گسترده تر شد.... موازی با این رویداد های تاریخ ساز و دگرگون کننده؛ عمال ارتجاع، استبداد سیاسی، استعمار نو، استثمار و امپریالیسم، شیوه های جدید بهره کشی از خلقهای جهان؛ سرکوب نظام های مترقی؛ ورشکست ساختن اقتصادی دول تازه به استقلال رسیده؛ جنگ افروزی و تشدید مسابقات تسلیحاتی؛ نظامیگری و نظامی کردن اقتصاد جهان را... اتخاذ نمودند.

در جو این گونه اوضاع و احوالی که در مقیاس بین المللی حکمفرما بود، در افغانستان عزیز نیز در نتیجه مبارزات طولانی آزادیخواهان میهن در راه استقرار نظام مشروطیت، دموکراسی و تجدد طلبی؛ شرایط آن فراهم گردید تا ارتجاع حاکم سلطنتی، نظام مشروطه را اعلام و در پرتو پاره ای از احکام مواد دموکراتیک مندرج در قانون اساسی سال 1343 خورشیدی ح. د. خ. ا باتدویر کنگره موسس آن ایجاد گردد و وظیفه بسیج و متشکل ساختن فرزندان متعلق به اقشار وسیع اجتماعی کشور (اعم از کارگران، دهقانان، پیشه وران، روشنفکران آگاه و وطنپرست، فرهنگیان فرهیخته، استادان دانشگاه، آموزگاران مکاتب، کارمندان و کارکنان دولت، دانشجویان، دانش آموزان و کلیه زحمتکشان) را، بدوش گیرد.

بدین ترتیب، تأسیس ح. د. خ. ا بتاریخ 11 جدی 1343 خورشیدی مطابق به اول جنوری 1965 میلادی بمثابة یک نهاد سیاسی رسالتمند؛ در روند مبارزات سیاسی نیروهای ملی، مترقی و وطنپرست افغانستان که در راه دفاع از استقلال و حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و همبستگی ملی و در جهت استقرار دموکراسی، ترقی و عدالت اجتماعی، طرد استبداد، ارتجاع، ظلم و مطلق‌العنانی؛ با قبول زجرها و قربانی‌های بی‌شمار رزمیدند؛ که بدون شك یک ضرورت مبرم روز و رویداد تاریخی بی‌نظیر بود.

از سوی دیگر، بنیاد گذاری ح. د. خ. ا، منحیث وارث و ادامه‌دهنده سنن پسندیده مبارزات ضد استعماری و ضد استبدادی خلق‌های افغانستان؛ نتیجه قانونمند تغییر و تحول اوضاع اجتماعی در کشور و جهان و ثمره مبارزه و مجاهدت و طنخواهان آزادی دوست بود، که صفحه نوینی در تاریخ پیکار نیروهای تحول طلب افغانستان گشوده شد و بر بنیاد اصول جامعه‌شناسی علمی و اندیشه‌های انقلابی پیشرو عصر؛ هدف‌های مبارزه سیاسی را در جهت تنویر اذهان توده‌های مردم و بسیج آنان در جهت تحقق تحولات اقتصادی- اجتماعی کشور، مشخص ساخت.

درکنگره موسس ح. د. خ. ا، علاوه بر انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل کمیته مرکزی، اصول کلی مرانامه و اساسنامه حزب نیز به تصویب رسید. ولیک بنابراین پاره‌ای از مشکلات، تنها مرام‌نامه حزب دموکراتیک خلق افغانستان، بعد از تصویب آن در پلنوم کمیته مرکزی «جمعیت دموکراتیک خلق»، زیر عنوان «مرام دموکراتیک خلق» در شماره‌های اول و دوم جریده «خلق» ارگان نشراتی حزب، بتاریخ 22 حمل 1345 مطابق 11 اپریل 1966 انتشار و به پیشگاه مردم افغانستان، تقدیم گردید.

اما اساسنامه، که قانون تنظیم حقوق، وجایب، وظایف، صلاحیتها و مکلفیتهای اعضای حزب بوده؛ نحوه روابط باهمی آنان و مقامات حزبی و ساختار تشکیلاتی آن را مشخص می‌سازد، به سبب بروز اختلافات درونی در تعریف ماهیت ح. د. خ. ا و برداشتهای متفاوت از درونمایه اعتقاد اندیشوی (سیاسی، تئوریک و ایدئولوژیک) و شیوه برخورد با روند مبارزات سیاسی و رویداد‌های جاری در جامعه؛ اعضای کمیته مرکزی حزب روی آن به توافق کامل نرسیدند.

در هنگامی که اختلافات درونی در میان کادر رهبری حزب به شدت جریان داشت، بار دیگر مسأله تدوین و تصویب اساسنامه حزب مطرح گردید و هیأت رهبری روی آن به بحث‌های پردامنه پرداختند. چون دسته بندی‌های تشکیل شده خواهان گنجاندن دیدگاه‌های خویش در متن اساسنامه بودند، از اینرو در زمینه توافقی بدست نیامد. اختلافات عمده همانا روی تعریف ماهیت حزب، بحیث حزب مارکسیست-لنینیست و درج آن در متن اساسنامه، برداشتهای متفاوت از مرکزیت دموکراتیک، اصول گزارشدهی، اطاعت اقلیت از اکثریت... بود.

در سال 1346 قبل از این که پلنوم کمیته مرکزی حزب، اساسنامه را مورد تصویب قرار دهد، بتاریخ چهارم می 1967 انشعاب از طرف جناح اقلیت (منشی عمومی حزب) اعلام و حزب بدو بخش منشعب گردید. بعد از انشعاب، جناح‌های منقسم حزب، به اتکای دیدگاه‌های سیاسی خود از شرایط و واقعیت‌های اجتماعی افغانستان، اساسنامه خویش را تنظیم کردند.

سرانجام در کنفرانس وحدت مجدد ح. د. خ. ا مورخ 12 سرطان 1356 مطابق 3 جولای 1977 رعایت و تطبیق اساسنامه‌ای که اصول کلی آن درکنگره موسس به تصویب رسیده بود؛ تا زمان اصلاح آن، مورد تأیید قرار گرفت.

سپس اساسنامه جدید حزب که در نخستین کنفرانس سراسری ح. د. خ. ا (منعده سال 1360) مطابق به شرایط و مقتضیات زمان، تنظیم و تصویب شده بود، در زندگی سیاسی اعضای حزب تطبیق گردید.

بعد از کودتای 14 ثور 1365، در دومین کنفرانس (جناح حاکم و تمامیت خواه) ح. د. خ. ا (میزان 1366) اساسنامه جدیدی با روحیه تفکر بازسازی (!) و علنیت (!) و سیاست مصالحه ملی، بر حزب تحمیل شد. به تعقیب آن در نتیجه زد و بند‌های عقب پرده و سازش‌های بین‌المللی دایر بر محو کامل ح. د. خ. ا از صحنه سیاسی کشور؛ درکنگره دوم حزب، علاوه بر پشت زدن به اهداف ترقیخواهانه برنامه مصوب کنگره موسس؛ انصراف از منافع زحمتکشان افغانستان و ابراز خصومت با جامعه‌شناسی علمی؛ اساسنامه فاقد ماهیت دموکراتیک یک حزب رسالتمند، به تصویب رسید که ویژه گی‌های یک حزب پیشاهنگ طبقه کارگر و همه زحمتکشان افغانستان را تا سطح ساختار تشکیلاتی یک اتحادیه کوپراتیفی و یا تشکل اصناف پیشه‌وری، تنزیل داد. بدین طریق بود که با اندیشه‌های والا، انسانی و مترقی حزب و اصول زرین تشکیلاتی آن وداع گفته شد.

ولیک از آن جایی که ح. د. خ. ا متعلق به زحمتکشان افغانستان می باشد و در متن ورده های آن کادرهای انقلابی، صفوف همیشه بیدار و فرزندان با درد و آگاه وطن،... تنظیم شده است و پیوسته برضد ارتجاع، استبداد، استعمار، استثمار، عقب گرایی و امپریالیسم رزمیده؛ از دموکراسی، آزادی، حق و عدالت، برادری و برابری، همزیستی مسالمت آمیز... دفاع نموده اند؛ بنابراین هیچ عمل ارتجاعی و تسلیم طلبی، سازشکاری و عقبگرد سیاسی، گرایشهای اپورتونیستی (راست و چپ و افراط گرایی) و به حراج گذاشتن هدفهای برنامه‌ی و اصول اساسی فعالیت آن ... نتوانست مانع ادامه زندگی سیاسی آن گردد.

تداوم مبارزه سیاسی فرزندان صدیق و رسالتمند کشور ما در مطابقت با اوضاع و شرایط جدید امروزین حکم میکند که ح. د. خ. ا در پهلوی طرح سند مرامی و برنامه‌ی خود، به صفت یک سازمان سیاسی پیشرو و انقلابی که بخاطر بهروزی مردم و شگوفایی میهن آبایی خویش، مبارزه و پیکار می نماید؛ بایست اساسنامه جدید خویش را نیز آماده میکرد و آن را در معرض نظرخواهی رفقا قرار میداد.

اینک حسب وعده قبلی، طرح اساسنامه جدید تهیه و به پیشگاه رفقای عزیز و ارجمند تقدیم است. بدون تردید، نظریات و پیشنهاد های تکمیلی و سازنده همه رفقای گران ارج ، به غنامندی طرح حاضر خواهد افزود و خلاها، کمبودی ها و نواقص آن را مرفوع خواهد نمود.

ماده اول - اهداف و ماهیت حزب:

- ج. د. خ. ا سازمان سیاسی پیشاهنگ طبقه کارگر و کلیه زحمتکشان افغانستان بوده، آغوش آن جایگاه شایسته ای برای مبارزه حق طلبانه کارگران، دهقانان، پیشه وران، روشنفکران آگاه و وطنپرست، استادان و آموزگاران، دانشجویان و دانش آموزان، فرهنگیان فرهیخته و هنرمندان خلاق، کارکنان و کارمندان دولت و همه میهن دوستان میباشد.
- ج. د. خ. ا بمثابة سازمان سیاسی انقلابی و پیشرو، در راه اعمار یک جامعه مرفه و مترقی دارای پایه های مستحکم سیاسی- اقتصادی و اجتماعی که خوشبختی و سعادت انسان زحمتکش در آن تضمین گردد، مبارزه می نماید.
- به مقصد رسیدن به اهداف فوق، حزب درگام نخست، تأسیس حکومت وسیع البنیاد منتخب نماینده گان مردم، شامل همه طبقات و اقشار زحمتکش جامعه افغانستان را، در وجود جبهه متحد ملی، منحیث مرحله گذار، جهت مساعد ساختن شرایط غرض نهادینه کردن آزادی های فردی و اجتماعی؛ تحکیم پایه های استقلال ملی (سیاسی و اقتصادی) و برقراری عدالت اجتماعی در جامعه، ضرورت مبرم می پندارد.
- ج. د. خ. ا در زمینه رشد و پرورش کلیه اعضای خویش با روحیه وطنپرستی، مردم دوستی، تقوای سیاسی و سنجایی اخلاقی، رزمندگی انقلابی، ایثار و از خود گذری، رجحان منافع عامه و مصالح علیای کشور بر منافع شخصی... مساعی لازمه را به خرج میدهد؛ در وجود آنان جوهر مبارزه در راه اتحاد و وحدت شهروندان افغانستان، روح همزیستی مسالمت آمیز و همبستگی بین المللی با خلقهای زحمتکش جهان را تقویت می بخشد؛ با مظاهر هرگونه فعالیت های انحرافی و حرکت های اپورتونیستی (راست و چپ)، تسلیم طلبی، سازشکاری های مغایر اصول حزبی... قاطعانه میریزد.
- جوهر اصلی تفکر ج. د. خ. ا در کار و فعالیت انقلابی، در مبارزه سیاسی، مبتنی بر اصول اندیشه های پیشرو عصر، ایدئولوژی طبقه کارگر و مبارزه طبقاتی (که موتور تاریخ گفته میشوند) میباشد.
- از آن جایی که ج. د. خ. ا سازمان سیاسی میهن دوستان انقلابی افغانستان میباشد؛ بنابراین مبارزه در راه همبستگی ملی، برابری، اشتراک فعال همه شهروندان در تمامی امور مربوط به سرنوشت مردم و مملکت و تحقق عدالت اجتماعی را وظیفه خدشه ناپذیر کلیه اعضای خود میداند.

ماده دوم - شرایط عضویت:

- کسب عضویت در ج. د. خ. ا داو طلبانه است.
- هر شهروند وطنپرست، مردم دوست و با تقوای افغانستان که سن (18) سال را تکمیل کرده باشد؛ اساسنامه و مرامنامه حزب را بپذیرد و در راه تحقق اهداف و مواد مندرج آنها صادقانه بکوشد؛ در جلسات حزبی بطور منظم و فعال اشتراک ورزد؛ حق العضویت بپردازد؛ میتواند عضویت ج. د. خ. ا را داشته باشد.
- اعضای ج. د. خ. ا نمیتوانند در عین زمان، عضویت حزب دیگری را دارا باشند.

ماده سوم - شرایط پذیرش در حزب

- پذیرش عضویت در ج. د. خ. ا، انفرادی بوده، از طریق حوزه های حزبی صورت میگیرد؛ پذیرش عضویت دسته جمعی تنها از صلاحیت پلنوم کمیته مرکزی ج. د. خ. ا، میباشد
- متقاضی عضویت بایست از سوی دو عضو حزب که حد اقل دارای دو سال سابقه حزبی باشند، معرفی گردد؛
- معرفی کنندگان باید از صداقت، پاکی، عزت نفس، اخلاق سیاسی و اجتماعی سابقه نیکو و شایستگی در کار متقاضی عضویت، تایید و تصدیق بعمل آورند؛
- متقاضی عضویت بایست یک دوره آزمایشی را که از ششماه کمتر نباشد، سپری کند. پس از پایان مدت معینه، در صورتیکه موضوع پذیرش وی به عضویت اصلی در جلسه حوزه حزبی مطرح و با دوثلت آراء

اعضای اصلی شرکت کنندگان جلسه تصویب و از سوی کمیته مرکزی حزب ویا ارگان دیگری که چنین صلاحیتی به آن تفویض شده باشد، مورد تایید نهایی قرار گیرد، میتواند عضو اصلی حزب شناخته شود.

- سابقه حزبی اعضاء، از همان روزی در نظر گرفته میشود که حوزه حزبی، عضویت متقاضی را پذیرفته و غرض تایید و منظوری به ارگانهای بالایی گسیل کرده است.

ماده چهارم - وظایف و مکلفیتهای اعضای حزب:

هر عضو حزب موظف است:

- محتوای ارزشهای انسانی مرامنامه حزب را به گوش توده ها برساند و آن را در بین آنان تبلیغ و ترویج کند؛
- وحدت و انسجام حزب را مانند مردک چشم خود حفظ و برای تحکیم آن مبارزه کند؛
- انطباق و دسپلین حزبی را که بالای همه اعضای آن ، از بالا تا پایین و از پایین تا بالا، بشکل یکسان قابل تطبیق است، رعایت بدارد؛
- از اعمال و حرکت های ناشایست که به حیثیت و اعتبار حزب صدمه وارد نماید، دوری جوید؛
- در زندگی حزبی، شخصی و اجتماعی، در رفتار و گفتار، الگوی شایستگی باشد؛
- انتقاد از خود و از دیگران را که بمنظور اصلاحات و رفع اشتباهات و آوردن بهبودی در کارهای حزبی صورت میگیرد، در آن روحیه خصومت ورزی، انتقامگیری، تخریب ،عقده گشایی ،منفی بافی و تصفیة حساب ها نهفته نباشد ، بپذیرد؛
- در ارتقای سطح دانش سیاسی ،آگاهی از ساختارها و سنت های اجتماعی و آموزه های علمی و انقلابی خود بکوشد؛
- در برخورد با مردم، دارای اخلاق و فرهنگ عالی سیاسی باشد؛ به شخصیت و کرامت انسانی احترام بگذارد؛ راستگویی و درستکاری را پیشه کند؛
- با دگراندیشان سیاسی با شکیبایی و حوصله مندی رفتار نماید؛
- در کار و فعالیت سازمانهای اجتماعی و توده یی و ارائه نظریات سودمند به آنان، فعالانه شرکت ورزد؛
- ماهوار حق العضویت به حزب بپردازد و در جمع آوری کمکهای مالی و اعانه به حزب تلاش به خرج دهد.

ماده پنجم- حقوق اعضای حزب:

هر عضو حزب حق دارد:

- در جلسات حزبی روی هدفها و سیاستهای داخلی و خارجی و موضوع های مربوط به زندگی سیاسی و سازمانی حزب ، غور و بحث کند و در تنظیم سیاستهای حزب فعالانه سهم بگیرد؛
- در مطبوعات حزبی، در کنفرانسها و سیمینارها و در کورسهای آموزش حزبی، اشتراک و روی تئوری و پراتیک و مسائل مربوط به حیات حزبی و سازمانی ، آزادانه به بحث بپردازد؛ از کمبودی ها و نارسایی ها انتقاد و برای اصلاح آن، پیشنهادهای عملی وسازنده، ارائه بدارد؛
- در روند انتخابات و گزینش اعضای حزب در مقامات حزبی از پایین تا بالا، حق دارد تا بحیث انتخاب کننده و انتخاب شونده، اشتراک و فعالانه ابراز رأی نماید؛
- در جلسات حزبی که پیرامون اتهامات و تخلفات نسبت به وی دایرو رسیدگی میشود ویا تصمیم و فیصله ای اتخاذ میگردد، حق دارد تا در فضای آزاد و دموکراتیک از خود دفاع نماید و فیصله صادره را هرگاه غیر عادلانه پندارد، میتواند علیه آن اعتراض نماید و شکایت نامه خود را به مقام های عالی حزبی تا سطح کنگره، بسپارد.
- تذکار :- اعضای آزمایشی حق اشتراک در انتخابات را ندارند، رأی آنها مشورتی میباشد؛
- اعضای آزمایشی نمیتوانند در رهبری ارگانهای حزبی انتخاب شوند.

ماده ششم- مجازات حزبی:

- هر عضو حزب که از احکام و موازین اساسنامه حزب عدول نماید؛ بدون دلایل مقنع دساتیر حزب را نه پذیرد؛ از نام، مقام و صلاحیت حزبی خویش سوء استفاده کند؛ در جریان کار رسمی ویا زندگی شخصی، مرتکب جرایم ضد بشری گردد؛ متناسب با نوع اتهام و میزان گناه مرتکب شده، بملاحظه مدارک و مطابق به درجه تخلف، برحسب آتی مورد مجازات قرار میگیرد:
 - . تذکر شفاهی؛
 - . تذکر کتبی با درج و یا بدون درج در کارت حزبی؛
 - . انفصال از وظایف و مسؤلیتهای حزبی؛
 - . گرفتن مقام حزبی تا تنزیل از عضویت اصلی به عضویت آزمایشی؛
 - . اخراج از حزب.
- اخراج از حزب شدید ترین مجازات حزبی می باشد؛ بنابراین تصمیم گیری و صدور فیصله در این مورد و ابراز نظر مبنی بر تایید آن، مستلزم موجودیت آن گونه اسناد و مدارک موثق میباشد که بتواند اتهام وارده را علیه مظنون و متهم آن به اثبات برساند. اسناد دست داشته بایست بطور دقیق، عادلانه و بیطرفانه، مورد غور و بررسی قرار داده شود.
- تصمیم به اخراج از عضویت حزبی زمانی مدار اعتبار است که دوثلث اعضای اصلی حزب در جلسه حزبی به آن رأی مثبت (موافق) داده باشند.
- هر عضو حزب که سه ماه پی در پی در جلسات حزبی، بدون عذر معقول شرکت نوزد؛ سه ماه متواتر بدون دلیل موجه حق العضویت نه پردازد؛ از حزب اخراج میگردد.
- جزای انفصال از وظایف حزبی وسایر مجازات، بشمول اخراج از عضویت حزب، براساس فیصله سازمانهای اولیه حزبی محل کار و محل سکونت و تائید کمیته های حزبی ولسوالی، شهری، ولایتی مربوط، داده میشود؛
- جزای اخراج از عضویت حزب، بعد از تایید کمیته مرکزی ویا ارگان حزبی ای که کمیته مرکزی به آن صلاحیت داده باشد، قابل اعتبار است؛
- درمورد اخراج وسایر مجازات اعضای اصلی و علی البدل دفتر سیاسی، دارالانشاء، اعضای اصلی و علی البدل کمیته مرکزی؛ پلنوم کمیته مرکزی تصمیم میگیرد. فیصله صادره بر بنیاد رأی موافق دو ثلث اعضای اصلی کمیته مرکزی حاضر در جلسه مدار اعتبار است؛
- اخراج از عضویت کمیته مرکزی به علت ناکارایی سیاسی، مظاهر ضعف اخلاقی، تخلفات وظیفوی، نارسایی در امور حزبی، تخطی از مواد این اساسنامه و متهم شدن به جرایم ضد بشری، به پیشنهاد دفتر سیاسی صورت گرفته میتواند. دفتر سیاسی صلاحیت آن را دارد تا عضویت اصلی و علی البدل اعضای کمیته مرکزی را که از صلاحیت کاری و شایستگی اخلاقی برخوردار نباشند، به حالت تعلیق قرار دهد و اسناد و مدارک لازم را غرض تصمیم نهایی به پلنوم کمیته مرکزی ارائه کند.

ماده هفتم- ساختار تشکیلاتی حزب:

فعالیت تشکیلاتی ح. د. خ. ا بر بنیاد اصل مرکزیت دموکراتیک استوار است. تلفیق منطقی، آگاهانه و دانشورانه اساسات دموکراسی در زندگی حزبی با مفردات، مفاهیم و ضابطه های مرکزیت و دسپلین سیاسی در فعالیت سازمانی، حزب را زنده نگه میدارد.

ایجاد توازن بین این دو فکتور و رعایت آگاهانه آنها، اعضای حزب را در زندگی سیاسی و حزبی، آبدیده میسازد.

بدین لحاظ ح. د. خ. ا معتقد است:

- سرنوشت حال و آینده فعالیت حزب، میتواند فقط براساس اصل خلل ناپذیر اراده جمعی تعیین گردد؛

- کلیه اعضای حزب دارای حقوق مساوی هستند. کسانی که در مقامات رهبری قرار دارند، مفهوم آن را میدهد که آنان نسبت به سایرین، مسؤولیت بیشتر را پذیرفته اند؛
- رعایت دموکراسی درون حزبی در تمام سطوح، بیان آزاد عقاید و نظریات گوناگون پیرامون زندگی حزبی و مسائل سیاسی (داخلی و خارجی) پیش از تصمیم گیری، تهداب اصول سازمانی را تشکیل میدهد و برای حزب ارزش به سزا و حیاتی دارد؛
- سازماندهی فعالیت های حزبی در تمامی بخشها و عرصه ها متکی به دساتیر، رهنمودها، فیصله ها و مصوبه های ارگانهای عالی حزب به پیش میرود؛
- اعضای حزب حق دارند تا در نظرخواهی هایی که بمنظور تدوین و تنظیم اسناد برنامه و کلیه مدارک حزبی به راه انداخته میشوند، بدون هیچگونه موانعی فعالانه شرکت ورزند.
- موضوع های مورد اختلاف در مورد مسایل حیات حزبی، در صورت اتخاذ تصمیم از جانب اکثریت اعضای اصلی کمیته مرکزی، میتواند در معرض همه پرسی گذاشته شوند.
- تطبیق و رعایت تصمیم حزبی که پس از غور و بحث همه جانبه و تبادل نظرها از طرف مراجع ذیصلاح (از سازمان اولیه حزبی تا کنگره)، به اتفاق و یا اکثریت آراء اتخاذ میگردد، از جانب اعضای حزب امرحتمی بحساب میآید.
- احترام به تصمیم حزبی و اجرای بی قید و شرط آن، حزب را تقویت می بخشد.
- آنده اعضای حزب که با تصمیم اتخاذ شده نظر موافق نداشته باشند، حق دارند تا نظریات، عقاید و دیدگاههای خویش را در نشرات حزبی انعکاس دهند؛
- در اجرای کارها به اصل اراده جمعی (رهبری جمعی) و مسؤولیت فردی رجحان داده میشود.
- هرگونه برخورد خشک و غیر دموکراتیک به مسایل حزبی و یا تحمیل اراده فردی و یا گروهی با شیوه فرماندهی و روشهای بیروکراتیک، در حزب جایی نخواهد داشت؛
- حفظ و تحکیم وحدت حزبی، وظیفه و مسؤولیت همگانی به حساب می آید. مبارزه جدی برضد همه اشکال و مظاهر دسته بندی ها، گروه سازی ها و فعالیتهای فرکسیونی و جدایی طلبانه، حزب را به پختگی سیاسی و سازمانی میرساند و موجودیتش را در صحنه سیاسی تضمین میکند؛
- در نظر داشتن سلسله مراتب و رعایت اصل پیروی آگاهانه کمیته های پایینی از رهنمودها، فیصله ها و دساتیر کمیته ها و ارگانهای بالاتر حزبی (تا سطح کمیته مرکزی)، از بروز تشتت و پراگندگی در اجراءات روزمره، جلوگیری بعمل می آورد و مانع خودسری ها میگردد؛
- رعایت دموکراسی درون حزبی و تعمیم آن در حیات سیاسی، اعضای حزب را آماده آن میسازد تا در برخورد با نیروهای سیاسی مترقی، چپ و دموکراتیک و فعال در عرصه سیاسی و اجتماعی کشور، بر پایه اصول دموکراتیک و احترام متقابل رفتار نمایند و زمینه های اتحاد و کار مشترک را جستجو بدارند؛
- در ارگانهای حزبی، انتخابی بودن مقام های رهبری، با استفاده از شیوه رأی سری، آزاد و مستقیم، حزب را از انحصاری شدن بدست افراد و اشخاص، می رهاوند و رعایت دموکراسی را تضمین میکند؛
- تعمیم سیستم گزارشدهی از اجراءات و فعالیتهای حزبی، ارائه گزارش از کارها و چگونگی اجرای وظایف محوله، توسط ارگانهای پایینی به مقام های بالایی و عکس آن، به بهبودی و ارتقای کیفیت کارها کمک میکند و شرایط آن را فراهم میسازد تا نواقص و کمبودی ها برطرف و اشتباهات مرفوع گردد.

- نهاد های تشکیلاتی ح. د. خ. ا، حسب زیرین تقسیم بندی میشود:

- حوزه های حزبی
- سازمان های اولیه
- کمیته های حزبی ناحیوی
- کمیته های حزبی شهری
- کمیته های حزبی ولسوالی
- کمیته های حزبی ولایتی

- کمیته مرکزی حزب
- کمیسیون تفتیش مرکزی حزب

- حوزه ها، سازمان هاو کمیته های حزبی درمحلات زیست و کار قرار ذیل ایجاد شده می توانند:
 - حوزه های حزبی وسازمانهای اولیه، با پیشنهاد کمیته های حزبی ناحیوی و یا ولسوالی و تأیید کمیته های ولایتی و شهری (دارای صلاحیت کمیته ولایتی) مربوط؛
 - کمیته های حزبی ناحیوی، ولسوالی وشهری با پیشنهاد کمیته های ولایتی و کمیته های شهری (دارای صلاحیت کمیته ولایتی) ، و تأیید کمیته مرکزی؛
 - کمیته های حزبی ولایتی و کمیته های شهری با صلاحیت کمیته ولایتی، پس از تأیید جلسه عمومی کمیته مرکزی ایجاد شده می تواند؛
 - کمیته مرکزی صلاحیت آن را دارد که درصورت ضرورت کمیته ها و سازمانهای حزبی را طورمستقیم با تأیید جلسه عمومی آن ایجاد نماید.

حوزه حزبی:

- پایه تشکیلاتی حزب را حوزه های حزبی منحیث یک رکن زنده، فعال و پرتحرک آن ، تشکیل میدهد.
- حوزه حزبی میتواند درموجودیت سه عضو اصلی حزب تشکیل شود.
- حوزه های حزبی، حلقه اتصال مقام های رهبری کمیته های حزبی با اعضای حزب بوده و از طریق آنان ارتباط با توده ها تأمین میگردد؛ آنها نسبت به دیگران درتبلیغ مشی سیاسی حزب درمیان مردم، فعالانه سهم میگیرند و درمبارزه بخاطر تحقق هدفهای برناموی حزب و بسیج توده ها درجهت پیاده نمودن آن، تلاش پیگیر به خرج میدهند.
- حوزه های حزبی وظیفه دارند تا با درنظرداشت مشخصه برتری کیفیت بر کمیت، به جلب و جذب اعضای جدید بپردازند، نشرات حزبی را دربین مردم پخش و کمک های مالی را به حزب جمع آوری نمایند.
- منشی های حوزه های حزبی مکلفیت دارند تا گزارش کار و اجراءات خویش را به ارگانهای بالایی حزبی مربوط ، بسپارند.

سازمانهای اولیه حزبی:

- این نهاد های حزبی بنا برخصوصیت تشکیلاتی، ازتجمع چندین حوزه حزبی جداگانه درمحل کار و محل زیست اعضای حزب تشکیل وتوسط کمیته حزبی، حد اقل منتشکل از سه عضو (منشی و مسؤول تشکیلات، مسؤول تبلیغ و ترویج، مسؤول نظارت و کنترل و مالی و اداری) رهبری میگرددند؛
- سازمانهای اولیه حزبی برعلاوه جلب و جذب اعضای جدید، تبلیغ و ترویج هدفهای مرامی و برناموی حزب دربین مردم و جمع آوری حق العضویتها و اعانه های اعضای حزب؛ فیصله ها، تصامیم و دساتیر مقامات حزبی را درساحه کار و فعالیت سیاسی خویش، تحقق می بخشند؛
- سازمانهای اولیه حزبی، از طریق حوزه های حزبی ویا بصورت مستقل، پیوند ارگانیک حزب را با توده های مردم، تأمین میدارند.

کمیته های حزبی ناحیوی و ولسوالی:

- کمیته های حزبی ناحیوی و ولسوالی، ازتجمع چندین سازمان اولیه حزبی، درمحل کار ویا محل زیست اعضای حزب تشکیل میگرددند؛

- کمیته های حزبی ناحیوی و ولسوالی، کار و فعالیت حزبی سازمانهای اولیه ساحة مربوطه راتوسط مسؤلین شعبات (تشکیلات، تبلیغ، ترویج و آموزش، نظارت و کنترول، مالی و اداری) ، رهبری میدارند؛
- این سازمانها، فیصله ها، تصامیم و دساتیرمقامات بالایی حزب را درمحیط مربوطه خویش ، درساحة عمل پیاده می نمایند.

کمیته های حزبی شهری:

- کمیته های حزبی شهری، ازتجمع چندین کمیته حزبی ناحیه، تشکیل میشوند؛ بعضی ازکمیته های حزبی شهری، نظر به تقسیمات واحد های اداری دولت و کمیت شهروندان درشهر های پرنفوس (مانند کابل- هرات- بلخ و امثالهم) با داشتن صلاحیتهای معادل کمیته های حزبی ولایتی، ایجاد شده میتوانند؛
- کمیته های حزبی شهری، کار و فعالیت نواحی حزبی مربوطه را بررسی و رهبری میدارند؛ این کمیته ها امور مربوط به وظایف حزبی را بوسیله مسؤلین شعبات (تشکیلات، تبلیغ و ترویج و آموزش، نظارت و کنترول، مالی و اداری و اسناد و ارتباط) انجام میدهند؛
- کمیته های حزبی شهری، فیصله ها، تصامیم و دساتیر مقامات بالایی حزب را تحقق می بخشند.

کمیته حزبی ولایتی:

- سازمان حزبی ولایتی ازمجموع چندین سازمان (ناحیوی، شهری، ولسوالی) تشکیل میشود.
- سازمان حزبی ولایتی توسط هیأت اجرائیه که دررأس آن منشی کمیته حزبی ولایتی قراردارد، اداره و رهبری میگردد.
- کمیته حزبی ولایتی، حد اقل دارای شعبات(تشکیلات، تبلیغ و ترویج، نظارت و کنترول، مالی و اداری و اسناد و ارتباط) میباشد.
- اعضای کمیته های حزبی ولایتی، در هر دوسال درکنفرانس های ولایتی با اشتراک نمایندگان سازمانهای مربوط، انتخاب میگرددند.

کنفرانسهای حزبی:

- عالیترین ارگان رهبری سازمانها (اولیه، ناحیوی، شهری، ولسوالی، ولایتی) کنفرانس میباشد.
- کمیته های حزبی درفاصله بین کنفرانسهای حزبی ، صلاحیت رهبری سازمانهای فوق را به عهده دارند؛
- کنفرانس سازمانهای حزبی (اولیه، ناحیوی، شهری، ولسوالی) در هر سال یکبار و کنفرانس حزبی ولایتی در هر دوسال، یکبار تدویر می یابد و اعضای کمیته های حزبی مربوط را برمی گزیند؛
- درکنفرانس سازمان های حزبی نهاد های ذکر شده ، نمایندگان منتخب سازمان های اولیه و بالاتر از آن، اشتراک میورزند.
- کنفرانس فوق العاده در اثر تصمیم ارگان حزبی مافوق و یا لزوم دید دوثلث اعضای سازمانها، دایر شده میتواند؛

کنفرانس وظایف و صلاحیتهای آتی را دارا میباشد:

- استماع و ارزیابی گزارش اساسی کمیته های رهبری سازمانهای اولیه، ناحیوی، شهری، ولسوالی و ولایتی؛
- صدور فیصله ها، دساتیر و قطعنامه ها، جهت بهبود کار و امور حزبی ؛

- کنفرانس صلاحیت دارد تا نمایندگان خود را بمنظور اشتراک در نشست ارگانهای بالاتر (کنفرانس، ناحیوی، شهری، ولسوالی، ولایتی و کنفرانس سراسری) ، انتخاب و معرفی نماید.
- سایر تصامیم لازمی در مطابقت با مواد این اساسنامه؛

کمیته های حزبی:

- در فاصله بین تدویر دو کنفرانس، کمیته های حزبی، عالیترین مقام رهبری سازمانهای ذکر شده میباشد؛
- کمیته های حزبی (سازمانهای اولیه، ناحیوی، شهری، ولسوالی و ولایتی) سازمانهای مربوط، ساحه فعالیت خویش را رهبری، تصامیم، فیصله ها و قطعنامه های کنفرانس های حزبی و پلنوم های کمیته مرکزی را ، در مواقع معینه اجرا میدارند؛
- کمیته های حزبی سازمانهای ذکر شده در اولین جلسه عمومی بعد از کنفرانس، هیأت اجرائیه و از میان آنان منشی و معاون منشی کمیته حزبی را، با رأی سری و مستقیم برمی گزینند
- هیأت اجرائیه از جمع اعضای خود، مسؤولین شعبات را تعیین میکند.
- مسؤولین شعبات تحت نظر مستقیم منشی کمیته حزبی مربوطه ، فعالیت مینمایند.

کنگره حزب:

- کنگره عالیترین ارگان تصمیم گیری و رهبری ح. د. خ. ا بوده که با اشتراک فعال نمایندگان انتخابی کنفرانس های حزبی ولایات، شهر های معادل ولایت در داخل ونمایندگان منتخب کمیته های حزبی در خارج کشور؛ دایر میگردد.
- تعیین نورم انتخاب و معرفی نماینده از جانب هر سازمان حزبی (در داخل و خارج کشور) جهت اشتراک در کنگره حزبی، توسط لایحه و یا طرز العمل جداگانه و مصوب پلنوم کمیته مرکزی حزب، عندالموقع مشخص میگردد.

کنگره دارای وظایف و صلائیهای آتی میباشد:

- استماع گزارش اساسی کمیته مرکزی و گزارش کمیسیون تفتیش مرکزی و ارزیابی فعالیت آنها؛
- تصویب مرانامه و اساسنامه حزب، در صورت ضرورت تعدیل و تجدید نظر بر آن؛
- تعیین خط مشی حزب در همه عرصه های فعالیت آن؛
- انتخاب اعضای اصلی و علی البدل کمیته مرکزی و اعضای کمیسیون تفتیش مرکزی، از طریق ابراز رأی آزاد- مستقیم و سری.
- کنگره حزب، در هر چهار سال یکبار تدویر می یابد.
- کنگره فوق العاده در حالات خاص میتواند از طرف کمیته مرکزی (با دو ثلث آراء) ویا به پیشنهاد حد اقل یک برسوم مجموع اعضای اصلی حزب، دعوت شود.

کمیته مرکزی:

- در فاصله زمانی میان دو کنگره حزب، پلنوم کمیته مرکزی ح. د. خ. ا عالیترین مقام تصمیم گیری و رهبری حزب بوده، کلیه مسائل مربوط به زندگی سیاسی، سازمانی، تبلیغاتی، فعالیتهای توده یی و اجتماعی و روابط حزب را با احزاب داخلی و احزاب مترقی و پیشرو جهان، تنظیم ، اداره و رهبری می نماید؛
- پلنوم کمیته مرکزی در هر سال حد اقل دوبار دایر میگردد.

- کمیته مرکزی از اجراءات کار و فعالیت خویش، در برابر کنگره حزب مسؤولیت دارد؛
- تعیین و انتخاب اعضای اصلی و علی البدل کمیته مرکزی و کمیته آن به پیشنهاد کمیته مرکزی، در کنگره حزب صورت میگیرد.
- شرط بالا کشیدن اعضای حزب به عضویت اصلی و علی البدل کمیته مرکزی، داشتن حد اقل پنج سال سابقه و فعالیت موثر حزبی، میباشد؛
- در فاصله بین دو کنگره، هرگاه بنا بر عوامل و دلایلی موجه، جای برخی از اعضای اصلی کمیته مرکزی بطور دائمی و یا به مدت نامعلومی خالی گردد، کمیته مرکزی صلاحیت آن را دارد تا در اجلاس عمومی کمیته مرکزی حزب، با رأی دو ثلث اعضای اصلی؛ اعضای علی البدل را به عضویت اصلی کمیته مرکزی بپذیرد؛
- پلنوم کمیته مرکزی صلاحیت دارد تا در صورت تغییر و تشکیل واحد های اداری جدید، سازمانهای جدیدی را (در ولایات، زون های منطوقی و یا ایالات داخل کشور و در شهرهای ممالک خارجه)، متناسب با وسعت جغرافیایی و کمیت نفوس شهروندان و اعضای حزب، ایجاد و تشکیل نماید؛
- پلنوم کمیته مرکزی میتواند در حالات خاص و یا در صورت ضرورت، از میان کادرهای شایسته، فعال و مستحق، تعدادی را به عضویت کمیته مرکزی برگزیند؛
- اعضای اصلی و علی البدل دفتر سیاسی و اعضای دارالانشاء (بشمول منشی عمومی) کمیته مرکزی در اجلاس عمومی کمیته مرکزی حزب (پلنوم) انتخاب میگردند؛

دفتر سیاسی:

- دفتر سیاسی در فاصله میان اجلاس نوبتی کمیته مرکزی، فعالیتهای حزب را رهبری نموده، از کار و فعالیت ارگانهای حزبی به پلنوم گزارش میدهد؛
- دفتر سیاسی کمیته مرکزی حزب، در هر ماه حد اقل یکبار تشکیل جلسه داده، از نحوه کار و فعالیتهای شعبات کمیته مرکزی و کمیته های حزبی ولایات بررسی بعمل می آورد؛
- تعیین رؤسای شعبات کمیته مرکزی، بنا به پیشنهاد دفتر سیاسی، از طریق جلسه عمومی کمیته مرکزی حزب، صورت میگیرد؛
- دفتر سیاسی، بنا بر ضرورت و حالات خاص، میتواند رؤسای شعبات کمیته مرکزی را از میان اعضای خود تعیین و گزارش آن را به پلنوم کمیته مرکزی ارائه نماید؛
- رؤسای شعبات کمیته مرکزی، معاون و اعضای شعب مربوطه خود را تعیین و منظوری آنان را بالترتیب از دفتر سیاسی و دارالانشاء کمیته مرکزی حزب حاصل میدارند؛

دارالانشاء کمیته مرکزی:

- دارالانشاء کمیته مرکزی در فاصله میان اجلاس نوبتی دفتر سیاسی فعالیتهای روزانه شعبات کمیته مرکزی و کمیته های حزبی ولایات را بررسی و آجندای جلسات دفتر سیاسی را تنظیم و تهیه میدارد.
- دارالانشاء کمیته مرکزی یک ارگان دایماً فعال بوده، هر هفته یکبار تشکیل جلسه میدهد.
- دارالانشاء کمیته مرکزی حزب، در مورد نشرات حزبی، تعیین مسؤولین برای پیشبرد امور مربوط به آن و مشخص کردن اهداف خطوط نشراتی حزب، تصمیم اتخاذ می نماید.

- **منشی عمومی کمیته مرکزی ح. د. خ. ا.**، در رأس حزب قرار داشته، جلسه کنگره را افتتاح، گزارش اساسی کمیته مرکزی را به کنگره ارائه؛ جلسات پلنوم، دفتر سیاسی و دارالانشاء کمیته مرکزی را اداره و رهبری نموده؛ از هویت حزب در امر تأمین روابط با دولت، احزاب و سازمانهای داخلی و بین المللی، نمایندگی می نماید؛

- سایر صلاحیت ها و وظایف حزبی، عمومی و جاری منشی عمومی کمیته مرکزی، اعضای دفتر سیاسی و اعضای دارالانشاء حزب (از جمله رسیدگی به امور تشکیلاتی، نظارت و کنترل، مالی و اداری، تبلیغی، ترویجی، آموزشی، روابط بین المللی، ایجاد شعبات جدید و امور نشراتی حزب و غیره)، در مطابقت با اساسنامه حزب، توسط لایحه جداگانه و با تأیید اجلاس عمومی کمیته مرکزی ح. د. خ. ا، تصریح می گردد.

کمیسیون تفتیش مرکزی:

- هدف از ایجاد این کمیسیون، کمک و همکاری به کمیته مرکزی در امر نظارت بر اجرای دقیق و بموقع تصامیم- فیصله ها و مصوبات حزب، همچنان کنترل بر امور مالی حزب و رسیدگی به شکایات اعضای حزب میباشد؛
- اعضای کمیسیون تفتیش مرکزی از میان خویش یک نفر را به صفت رئیس انتخاب می دارند
- اعضای کمیسیون تفتیش مرکزی نمیتوانند در عین زمان، عضویت سایر مقام های انتخابی حزب را داشته باشند.

امور مالی حزب:

- عواید ح. د. خ. ا را، پرداخت حق عضویت اعضاء، فروش نشرات حزبی، همچنان کمکهای مالی و اعانه رفقا، دوستان حزبی و علاقمندان تشکیل و ازین طریق مصارف مالی خویش را تأمین می نماید.
- مسؤول کمیسیون امور مالی موظف است تا گزارش درآمدها و مخارج حزب را بطور منظم در اختیار کمیته مرکزی قرار دهد.
- تعیین میزان فیصدی پرداخت حق عضویت ماهوار از سوی اعضای حزب، بادر نظر داشت درآمد آنان، از صلاحیت کمیته مرکزی حزب میباشد.

رابطه ح. د. خ. ا با سازمانهای اجتماعی و توده یی:

- ح. د. خ. ا در ایجاد و تشکل سازمانهای اجتماعی و توده یی در کشور، نقش و سهم فعال و انکارناپذیر داشته است. از اینرو عضویت اعضای حزب در سازمانهای اجتماعی و توده یی، کمک در زمینه تشخیص خواستها و نیازهای مبرم آنان و همچنان توضیح و پیشکش نمودن آرمان ها و اهداف انسانی حزب، امر خیلی ها با اهمیت، ضروری و حیاتی برای نفوذ حزب در بین مردم و جلب اعتماد آنان، پنداشته میشود.

این رفقای فداکار و اعضای حزب پر افتخار مان، (حزب دموکراتیک خلق افغانستان) بوده و خواهند بود تا مانند گذشته و با استفاده از تجارب ارزشمند حزب و با اشتراک فعال شان، نقش شایسته ای را در جهت تحقق هدفهای دموکراتیک و خواستهای برحق صنفی، نهاد های توده یی و اجتماعی در مطابقت با خواست های مطروحه حزب، ادا نمایند.

پایان

کمیته فعالین

ح. د. خ. ا